

De Slanke Spil

Nummer 31, april 2018

COLOFON

De Slanke Spil is een uitgave van de
Stichting Vrienden van het
Fruittelmuseum in Kapelle

Oplage: 320 exemplaren
Bankrekening : NL88RABO0331556790
email St. Vrienden: inharmony@zeelandnet.nl

Bestuursleden

Leo Nieuwenhuijze (voorz.)
Gommert Burger (secr./penningm.)
Adri Kloosterman
Ad van Liere
Bram Jille

Museum

Adres: Annie MG Schmidtsingel 1
4421 PM Kapelle
Telefoon: 0113-34 49 0
Website: www.fruittelmuseum.nl

Redactie Slanke Spil

Cathrien Kole
Ad Kole
email Slanke Spil: koleburger@zeelandnet.nl

In dit nummer:

Voorwoord	1
Programma FM 2018	2
Fruittelmuseum in een nieuwe jas	2
Sponsoring	3
Extra donatie 'vrienden'	3
Artikel J. Ruissen Over oude rassen	3/4

Voorwoord

Beste Vrienden van het Fruittelmuseum,
U heeft voor u de voorjaarseditie 2018 van de Slanke
Spil.

In de vorige Slanke Spil kon gemeld worden, dat de
ontwikkelingen ten aanzien van de verbouwing in
een stroomversnelling waren geraakt. Sinds januari
is er veel werk verzet. Het Fruittelmuseum
ondergaat zowel inhoudelijk als uiterlijk een
metamorfose en zoals het er nu naar uitziet kan op 2
mei a.s. een vernieuwd Fruittelmuseum worden
geopend.

Dit alles is mogelijk door de inzet van een
professioneel bureau, vertegenwoordigers van het
Bestuur en de Vrienden en de vrijwilligers.

De Vrienden van het Fruittelmuseum
ondersteunen het museum met kennis en ervaring,
maar zeker ook financieel. Een verzoek om
aanvullende financiering ter grootte van
€ 4.500.-- i.v.m. onvoorziene uitgaven met
betrekking tot de verbouwing, hebben we dan ook
van harte ingewilligd.

Naast de vaste donateurbijdragen van de Vrienden,
levert ook een aantal sponsors hun bijdrage, in geld
dan wel in natura. De sponsorcommissie probeert
via een speciaal aanbod nieuwe sponsors te werven.

Waar het in het Fruittelmuseum om gaat is het
doorgeven van kennis over de fruitteelt uit het
verleden, het nu en de toekomst. Door een
vernieuwd museum en een aantrekkelijk
jaarprogramma hopen we de belangstelling voor de
fruitteelt te bevorderen en vast te houden.

Artikelen over bijvoorbeeld oude appelrassen en hun
herkomst kunnen dan blijvend onder de aandacht
worden gebracht.

Leo Nieuwenhuijze, voorzitter

Za	21 apr	Bloesemfietstocht
Za	28 apr	Bloesemfietstocht
Za	5 mei	Bloesemfietstocht
Woe	2 mei	13.00 uur Heropening museum, inclusief opening nieuwe wissel-tentoonstelling 'Fruit en Landschap'
Za	12 tot 20 mei	'Toujours Kapelle', thema tentoonstelling in het museum
Za	12 mei	Spreekuur plantendokter 13.00 uur – 16.00 uur
Za	9 juni	Spreekuur plantendokter 13.00 uur – 16.00 uur
Za	7 juli	Spreekuur plantendokter 13.00 uur – 16.00 uur
Za	28 juli	Oculeerdemonstratiedag
Za	11 aug	Jaarlijkse Fruitteelfietstocht
Za	25 aug	Determinatiedag pruimen en kersen en vroege appel- en peren assen (onder voorbehoud)
Ma	27 aug	Vrijwilligersuitje
Woe	17 okt	Kinderactiviteit (herfstvakantie) vogelvoederpotje
Ma	12 nov	Lezing Vrienden van het Fruitteelmuseum
Do	6 dec	22-jarig bestaan Fruitteelmuseum
Vrij	21 dec	Midwinteractiviteit, avond
Vrij	28 dec	Opa en Omadag

Iedere eerste woensdag van de maand
HANDWERKCAFÉ

Iedere tweede zaterdag van de maand **TEKENCAFÉ**

Fruitteelmuseum in een nieuwe jas

Wie medio maart nietsvermoedend het museum binnenkomt, schrikt wel even. Is dit echt het fruitteelmuseum waar ik ben? Lege ruimtes, her en der opgeslagen spullen en volop bedrijvigheid. Vrijwilligers die bezig zijn met schilderwerk van muren en kozijnen, een plafondbedrijf die nieuwe plafondplaten aan het leggen is en een schildersbedrijf bezig met de hal en het café. Een totale metamorfose!

Met een nieuwe kleurstelling. En enkele bouwkundige veranderingen die al klaar zijn. Laten we eens even een wandeling maken van voor naar achter. De hal en het café zijn nu als het ware één geheel geworden door het verwijderen van de vroegere receptie. Dat oogt ineens al veel meer ruimtelijk. Het hoge plafond van de hal is zwart gemaakt en lijkt daardoor niet meer zo hoog. Het groen en geel zien we niet meer terug, alles is stijlvol wit.

In het vroegere fruitarium is nu de zaal voor de wisselexposities en deze zaal is nu door 3 doorgangen open verbonden met de gang. Het zwarte plafond is een blikvanger en ziet er sjiek uit.

Achter de dubbele deuren kom je echt in een heel nieuwe omgeving. De oude inrichting is weg en dan valt vooral de ruimte op die deze zalen bieden. De plafonds en wanden zijn nu zwart en dat oogt echt heel anders. De aandacht zal direct gericht zijn op de expositie en dat is ook de bedoeling.

Als vertrouwd beeld is de veiling gelukkig gebleven. De doorgang die er altijd was aan de voorkant naar de achterste zaal is dichtgemaakt. Daar kan je niet meer langs en dat zal bij het gebruik van de veiling niet langer hinderlijk zijn. De route is nu aan de straatkant door een gang die tevoorschijn kwam nadat het interieur was ontmanteld. Dat we daar nooit eerder gebruikt van gemaakt hebben?

Zo kom je in de achterste zaal, wat nu het nieuwe fruitarium wordt, de zaal voor workshops, bijeenkomsten en lezingen. Er is nu een nieuwe achterdeur die toegang geeft naar de tuin, waardoor de rondgang door museum en tuin veel logischer wordt. Nu is dat nog wat provisorisch, maar als straks de tweede fase (tuin) is uitgevoerd zal het een vloeiende overgang gaan worden. Omdat de afstand naar de keuken veel langer is geworden is er in de toekomst misschien behoefte aan een hoekje waar koffie en thee gemaakt kan worden. Daarom zijn, toen het plafond er een tijdje uit was, de kabels en leidingen al voorbereid. Ook is gedacht aan een lokale schakelaar voor de verlichting, zodat bij een lezing niet iemand naar het kantoor moet om het licht aan of uit te doen. Voor wie oplet zijn er ook veranderingen aan de ramen aan de tuinkant. Hier en daar zijn ramen nu open waar ze eerst dicht waren en andersom.

De hoofdingang zal voortaan aan de tuinkant zijn. Dat hebben op advies van de inrichters veranderd omdat zij ons lieten inzien dat een toegang die eerst door een boomgaard leidt veel toepasselijker en aantrekkelijker is dan een ingang aan een drukke ontsluitingsweg. Dat is even wennen, maar de inrichting van de hal zal hierop ook geënt zijn. De

deur aan de straatkant blijft toegankelijk, maar zal straks vooral gebruikt worden om het terras te bereiken wat daar zal komen. Uiteindelijk zal er aan de tuinkant een prominente entree gemaakt worden, maar dat komt in fase 2.

De toiletgroep krijgt ook een opknapbeurt. De gemeente kon daar gelukkig nu geld voor vrijmaken in het onderhoudsplan. We hebben goede hoop dat deze werkzaamheden in de komende tijd, nu het museum dicht is, worden uitgevoerd.

Dit allemaal over het gebouw, maar dat is maar een deel van de grote verandering. Het gaat natuurlijk vooral om de hele nieuwe presentatie van de collectie en de kennisoverdracht. Daarvoor hebben we professionals ingeschakeld. De Museum Makers hebben in diverse musea al hun visitekaartje achtergelaten en hun stempel gedrukt op de vernieuwing van de presentatie. Dat maakt dat onze verwachtingen hoog gespannen zijn. Inmiddels is het definitief ontwerp gereed en dat ziet er veelbelovend uit. Eind maart kan begonnen worden met de nieuwe inrichting.

Maar achter de schermen is inmiddels veel werk verzet door vrijwilligers, want hoe deskundig die museummakers ook zijn, van fruitteelt hebben ze geen verstand. Alle inhoud moet aangeleverd worden. Daarom zijn in de afgelopen tijd thema's bedacht en uitgewerkt, voorwerpen en foto's uitgezocht en teksten gemaakt die het verhaal van de fruitteelt op een overzichtelijke manier moeten vertellen. En dat vertellen gebeurt op allerlei manieren, op dat terrein is er in de afgelopen 20 jaar veel veranderd. We hebben nu de beschikking over allerlei audio visuele hulpmiddelen, die in de nieuwe presentatie zullen worden gebruikt.

Dat maakt dat het verhaal over de fruitteelt, in een nieuw jasje en op een boeiende en leerzame manier, maar nog steeds authentiek, kan worden blijven verteld aan de bezoekers, die in de komende jaren, hopelijk met velen, ons museum weten te vinden.

Bestuur Vrienden van het F.M. Ad van Liere

Sponsorcommissie Stichting Vrienden van het Fruitteeltmuseum

Sinds enkele maanden proberen wij wat meer structuur aan te brengen in de sponsoring van ons Fruitteeltmuseum door bedrijven en instellingen. Wij, dat zijn Leo Nieuwenhuijze, Bram Jille en Gommert Burger.

Mede door de flinke bijdrage die onze Stichting heeft geleverd voor de nieuwe herinrichting, is het

nodig de kas weer wat meer gevuld te krijgen. Uiteraard zijn we blij met de betalingen van u als trouwe donateurs en blijven wij actief om nieuwe donateurs te werven, maar daarnaast zijn we ook druk bezig contacten te leggen met bedrijven. Dit alles om weer wat meer armslag te krijgen.

We zijn met diverse nieuwe kandidaten in gesprek en we hopen met een aantal van hen concrete afspraken te kunnen maken voor één of meerdere jaren. Het kan gaan om een gift in natura, maar ook om financiële steun.

We hebben inmiddels een menu gemaakt met tegenprestaties van onze Stichting. Afhankelijk van de gedoneerde bedragen kunt u denken aan onder andere een advertentie in de Slanke Spil of een bordje met de naam van het bedrijf, wat in het museum komt te hangen. Ook kan bij een bepaald bedrag de naam van het bedrijf op onze website worden geplaatst.

Mocht u ons kunnen helpen met namen van eventuele nieuwe donateurs of met namen van potentiële sponsors dan horen we dat heel graag. We zullen deze graag benaderen. U kunt deze informatie mailen naar het volgende adres: vriendenvanfm@zeelandnet.nl
Bedankt alvast !

Extra donatie 'Vrienden van het FM'

Zoals eerder vermeld draagt de Stichting 'Vrienden van het Fruitteeltmuseum' met € 40.000 bij aan de vernieuwing van het Fruitteeltmuseum. Met de verdubbeling van dit bedrag door de gemeente kan veel gebeuren. Echter, zoals vaak het geval is met dergelijke projecten, komen tijdens het werk nog een aantal zaken naar boven, die niet in de begroting zijn opgenomen. Omdat het gaat om zaken die tijdens de verbouw/herinrichting moeten worden uitgevoerd, heeft het bestuur van de Stichting 'Vrienden van het Fruitteeltmuseum' besloten om nog een extra donatie beschikbaar te stellen van € 4.500 in twee termijnen, waarmee bovenstaande kan worden gerealiseerd.

Oude rassen (bewerking van een artikel van dhr. J. Ruissen)

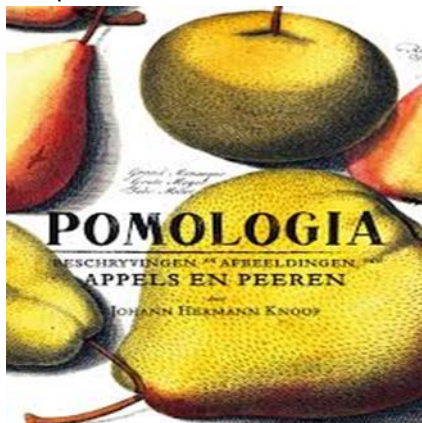
Gedurende vele eeuwen was de fruitteelt onderdeel van het boerenbedrijf. Naast akkerbouw en veeteelt was bij de boerderij ook altijd een moestuin en vaak een boomgaard aanwezig. Van echte fruitteelt was

nauwelijks sprake, omdat het duidelijk een bijzaak was op het bedrijf.

Gegevens over de teelt en verzorging in die tijd zijn er nauwelijks, omdat de verzorging minimaal was.

Over rassen is wat meer bekend. In 1758 schreef H.J. Knoop zijn bekende 'Pomologia' over de toen bekende appel- en perenrassen. Hij tekende zelf daarbij de kleurenafbeeldingen.

Ons Fruitteeltmuseum is in het bezit van een exemplaar van deze 'Pomologia'. Het is een zeer waardevol pronkstuk van het museum en bij de vernieuwde inrichting krijgt het dan ook een prominente plaats.

Over de periode van voor dat 'Pomologia' verscheen, is weinig bekend. Toch vind je soms heel aardige beschrijvingen. Zoals bijvoorbeeld in een artikel van J.P.M. Camman (tuinbouwleraar in Zeeland) uit 1911 over het oude ras Court Pendu. Dit was in die tijd één van de hoofdassen in Zeeland. Hij citeert enkele middeleeuwse schrijvers: 'In de 15e eeuw was Capendu al een bekend ras in Frankrijk, Zwitserland en Italië. Pomologen waren het erover eens, dat dit dezelfde was als de latere Court Pendu.' Maar daarin moet Camman zich vergist hebben, want vruchtbeschrijvingen van Capendu en Courtpendu lijken niet op elkaar. Waarschijnlijk zijn Capendu en Francatu verward, want Francatu is wel hetzelfde als Courtpendu. Maar de beschrijving van Capendu is er niet minder om.

Rond 1450 werden vanuit Rouen al belangrijke hoeveelheden naar Parijs verzonden.

Sommigen beweerden dat Capendu hetzelfde ras was als een romeins ras, dat Matianum heette. Dat laatste zal nooit aangetoond kunnen worden, want de Romeinen hebben geen enkele beschrijving nagelaten.

Capendu was niet alleen algemeen bekend, maar stond ook in hoog aanzien. Dit blijkt uit een beschrijving van dr. Venette. Hij schreef in 1683: 'Ik verwonder mij erover, dat men zich (in Frankrijk) zoveel moeite geeft om chinaasappelen en citroenen voor de zieken te verschaffen, wanneer men deze

appels heeft.' Met andere woorden: 'Een appel per dag houdt de dokter de deur uit.' Het is dus al lang bekend, dat fruit hoort bij een gezonde voeding, al was er toen over vitaminen nog niet veel bekend.

Courtpendu, laat staan Capendu, zullen we vandaag niet meer in de fruitschappen vinden. In plaats daarvan zijn nu Elstar, Jonagold, Kanzi, Junami enz. gekomen. Ze hebben echter met hun voorgangers gemeen, dat ze lekker en gezond zijn.

Court Pendu